ROVANIEMI

Valtuustoaloite: Kasvot peittävien asusteiden kieltäminen

Keskustan valtuustoryhmä on esittänyt, että Rovaniemen kaupunki laatii ohjeistuksen, joka kieltää kasvoja peittävien asusteiden käyttämisen kouluissa. Kielto koskisi myös päiväkoteja ja oppilaitoksia. Kiellossa on kyse siitä, että lapsi tai opiskelija on tunnistettavissa. Kiellettyjä asusteita ovat esimerkiksi kommandopipot ja koko kasvoja peittävät huivit.

“Aloitteen allekirjoittajina lähdemme siitä, että henkilökunnan ja oppilaiden tunnistettavuus on turvallisuusasia, mutta myös iso osa vuorovaikutusta. Kasvojen näkeminen tukee kielen, tunneilmaisun ja sosiaalisten taitojen kehittymistä, opettajan ja oppilaan vuorovaikutusta sekä arvioinnin luotettavuutta. Lisäksi ohjeistuksella varmistetaan, että jokaisella on yhdenvertainen oikeus turvalliseen varhaiskasvatukseen ja opiskeluun. Ohjeistuksen perusteella säännöt ovat kaikille samanlaiset päiväkodista, koulusta tai oppilaitoksesta riippumatta."

Vastaus valtuustoaloitteeseen

Perusopetuslain mukaan opetuksen järjestämisen lähtökohtina ovat oppilaiden turvallinen opiskeluympäristö, yhdenvertaisuus sekä oppilaiden oikeus saada opetusta ja siihen liittyvää arviointia asianmukaisesti. Lainsäädäntö ei sisällä nimenomaista säännöstä, joka mahdollistaisi yleisen kasvot peittävien asusteiden kiellon kouluissa. Mahdolliset rajoitukset oppilaan pukeutumiseen voivat perustua vain hyväksyttäviin ja välttämättömiin syihin, kuten opetuksen turvalliseen järjestämiseen, oppilaan tunnistettavuuteen tietyissä tilanteissa tai työ- ja hygieniaturvallisuuteen.

Koulujen järjestyssäännöissä voidaan antaa tarkempia määräyksiä opetuksen ja koulupäivän turvallisesta toteuttamisesta, mutta niidenkin tulee olla yhdenvertaisesti sovellettavia.

Vantaan kaupunki on päättänyt keväällä 2026, että peruskoulujen oppilaiden tulee olla tunnistettavissa koko koulupäivän ajan. Käytännössä tämä tarkoittaa, että kasvot peittäviä asusteita ei sallita koulupäivän aikana. Vantaa on perustellut ratkaisuaan erityisesti kouluturvallisuudella, psyykkisellä ja sosiaalisella turvallisuudella sekä oppimisen ja käyttäytymisen arvioinnin luotettavuudella. Kaupungin mukaan kyse on yleisestä tunnistettavuusvaatimuksesta, joka koskee kaikkia oppilaita riippumatta asusteen käyttämisen syystä.

Samalla Vantaa on todennut, että linjaus ei koske päätä peittäviä huiveja tai muita asusteita, jotka eivät estä kasvojen tunnistamista, eikä väliaikaista kasvojen suojaamista esimerkiksi pakkasella ulkona.

ROVANIEMI

Toimenpiteet Rovaniemen kouluilla

Opetuksen järjestäjän näkökulmasta keskeistä on, että:

- kouluissa voidaan varmistaa oppilaiden ja kouluyhteisön turvallisuus,
- opettajilla on mahdollisuus tunnistaa oppilas oppimisen ja käyttäytymisen arviointia varten,
- koulujen käytännöt ovat selkeitä, ennakoitavia ja yhdenvertaisia.

Näihin tavoitteisiin voidaan lähtökohtaisesti pyrkiä koulukohtaisten järjestyssääntöjen ja pedagogisten ratkaisujen avulla ilman erillistä, yleiskieltoon perustuvaa sääntelyä.

Yhteenveto

Rovaniemen kouluilla ja päiväkodeissa ei ole ilmennyt ongelmallisia tapauksia kasvojen peittämiseen. Aloitteen tavoitteet ovat sinänsä perusteltuja kouluturvallisuuden, vuorovaikutuksen ja arvioinnin näkökulmista. Nykyinen lainsäädäntö antaa opetuksen järjestäjälle mahdollisuuden edellyttää oppilaan tunnistettavuutta opetustilanteissa ja tarvittaessa rajoittaa kasvot peittävien asusteiden käyttöä yksittäisissä tilanteissa. Sen sijaan yleinen ja ehdoton kielto ei ole yksiselitteisesti johdettavissa voimassa olevasta lainsäädännöstä ilman lisäselvityksiä ja valtakunnallista ohjausta.

Toimenpiteet

Vaikka Rovaniemen kaupungin kouluissa tai päiväkodeissa ei ole ilmennyt tapauksia, jossa olisi ollut tunnistettavuuteen, kouluturvallisuuteen ja opetukseen liittyviä ongelmia kasvot peittävistä asusteista, pitää kaupunginhallitus tärkeänä, että asiaan varaudutaan ennalta ja kaupungin ohjeet ja käytännöt päivitetään tarvittavilta osin. Kaupunginhallitus pitää siten tarkoituksenmukaisena, että sivistyksen toimialalla arvioidaan nykyisten ohjeiden ja järjestyssääntöjen riittävyys sekä mahdolliset päivittämistarpeet ja toimialalla ryhdytään tarvittaessa toimiin ohjeiden ja sääntöjen päivittämiseksi.